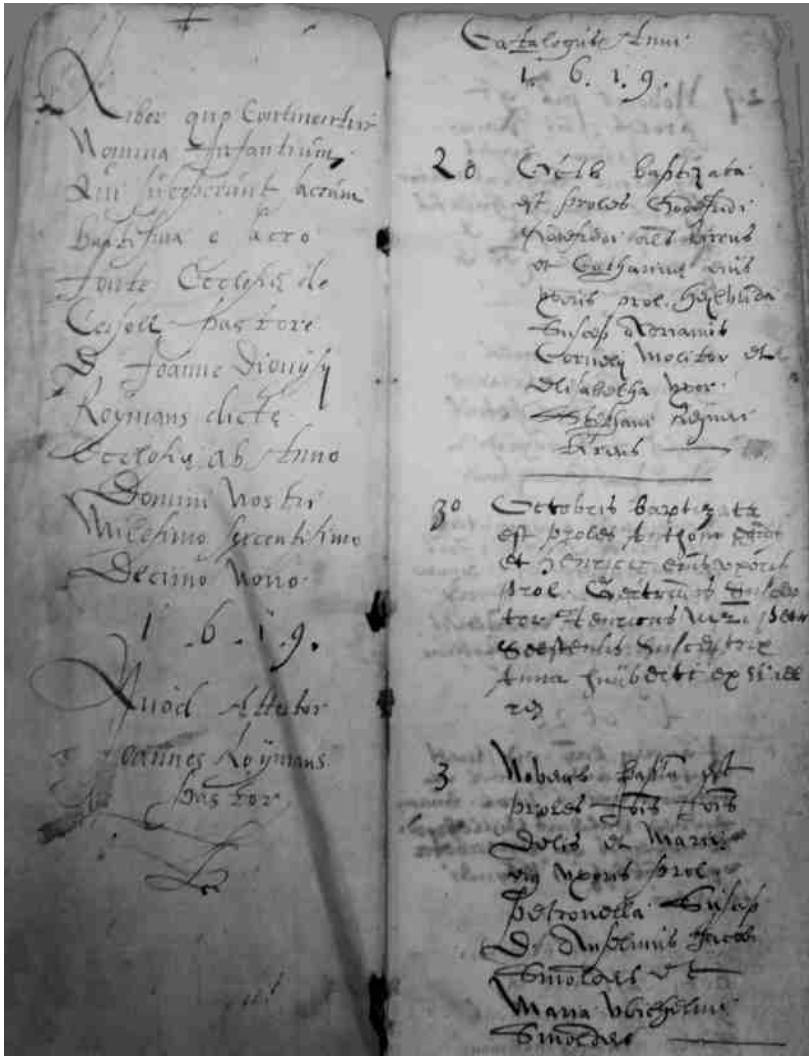
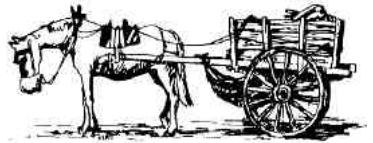

De Rosdoek

De Rosdoek 139 · September 2011

Heemkundige Studiekring "De Acht Zaligheden"

**“Uitgeslapen
mensen kiezen
voor een betaalbaar
kwaliteitsmatras.”**

**UW BEDDENSPECIALIST
VANAF 1981**
**WONINGINRICHTING
DE WIN EERSEL**
ODRADA STRAAT 48 • TEL. 515016

***Voor al uw thuiszorg en
hulp in de huishouding,
bel Zorgcentrum Merefelt !***

Zorgcentrum Merefelt

*Zorgcentrum Merefelt maakt deel uit van de
Regionale Stichting Zorgcentra de Kempen
Bezoekadres: Parklaan 2, 5504 GB Veldhoven
Mooier Merefelt rekeningnummer Rabobank West*

*www.rszk.nl
Tel.: 040-253 50 40
1345 79 445.*

Afb. voorzijde: Pagina uit het doopboek van de R.K. Parochie
in Eersel, jaar 1619

De Rosdoek 139

September 2011

Protestants hart en een katholieke ziel

Bart Beex 4

Sprokkelen in familienamen van Eersel

Harrie Grielen 13

Vragen naar de tussen-tijd

A.C. Maas 19

Weerwoord op Ad Maas

Daniël Vangheluwe 21

Kerkelijke registers van voor de burgerlijke stand

Antoon Kockx 22

De Boekenplank

Kees Cornelissen 29

De Rosdoek is een uitgave van
Heemkundige Studiekring "De Acht Zaligheden".
Verschijnt 4 x per jaar. Volgende nummer in december 2011.
ISSN 1384-086X

Redactie:

H. Backbier, Vessem, 0497 - 591451

K. Cornelissen, Eersel, 0497 - 512208

H. Grielen, Eersel, 0497 - 512897

A. Kockx, Veldhoven, 040 - 2531596

P. Vermeulen, Veldhoven, 040 - 2531817

E-mailadres redactie: p.vermeulen40@upcmail.nl

Secretaris a.i.: F. Teunis, 0497-515188, E-mail: f.teunis@chello.nl

Website: www.hskdeachtzaligheden.nl

PROTESTANTS HART EN EEN KATHOLIEKE ZIEL, het verhaal van Ten Vorsel

In 2004 draagt het echtpaar Arie en Anki van Eijk na ruim dertig jaar het beheer van het Bladels landgoed Ten Vorsel over. Als afscheidscadeau wordt met hulp van de gebroeders Van Lierop een kapel, opgedragen aan Franciscus van Assisi en speciaal bedoeld voor kinderen, gebouwd midden in de natuur, tussen bomen en bij het water op het landgoed van de protestantse Maatschappij van Welstand. Eind 2006 wordt deze geopend. Zeven glas-in-lood-ramen beelden het leven van Franciscus uit en wat hem bezighield. Een gewoonlijk katholiek bouwwerk in een protestantse omgeving. "Zwei Seelen wohnen, ach! in meiner Brust", maar dan niet in Faustiaanse tweestrijd maar in harmonie en voortbouwend op de historie van het gebied. Deze laat zich schetsen in drie fasen met als mijlpalen de schenkingsakte van 1173 van Gerungus en Gozelinus, de Vrede van Munster en de koopakte van 1836.

Schenking en confiscatie

Eind 13de eeuw heeft Postel dankzij schenkingen onder Bladel en Netersel in bezit het Vorsels goed, alsook de Kapelhoeve in Netersel. In de 13de en 15de eeuw wordt het bezit van Postel uitgebreid van deze twee tot in totaal acht hoeven en twee watermolens. De bezittingen groeien uiteindelijk aan tot bijna het derde deel van Bladel in oppervlakte.

In 1648, met de Vrede van Munster, worden de noordelijke en de zuidelijke Nederlanden gescheiden. Postelse goederen gelegen in het noorden, worden door de Staten in beslag genomen. Zo ook de goederen in Bladel. De Staten van Holland menen zelfs dat ook Postel als onderdeel van de Meierij van Den Bosch onder hun gezag valt. Onder keizer Joseph II, tegen het einde van de 18de eeuw, wordt het geschil over Postel beslecht. Het wordt toegedeeld aan Antwerpen. De molens en ontvreemde pachterijen worden niet teruggegeven.

Verkoop en brand

Op 2 april 1728 komt hoeve Ten Vorsel publiek te koop. Er is geen belangstelling. De rentmeester van de geestelijke goederen in Kempenland krijgt vervolgens verlof zich hoe dan ook van hoeve Vorsel te ontdoen. Uit de archieven is zoveel duidelijk geworden dat de erfpacht in 1735 wordt gelost door ene Van Eijbergen. In de jaren daarna staat de hoeve op naam van notaris Nouhuys. In 1746 wordt Cornelis de Back, gehuwd met de weduwe Nouhuys, eigenaar. Het goed wordt vererfd op hun zoon George. Zijn vier dochters erven het goed van hun vader, alsmede van hun tante Catharina van Nouhuys. Johanna de Back trouwt in 1798 met Robinet de Villeval, oud-militair afkomstig uit Namen. Zij gaan wonen in een herenhuis op het Hoeveneind dat dan al aardig op weg is tot een landgoed ontwikkeld te worden, inclusief sterrenbos. De overige woningen op het goed worden dan verpacht aan Jacobus Burgers, Cornelis Aarts en Antony Luyten. Op maandag 8 april 1816 brandt de boerderij bewoond door Cornelis Aarts af. De brand slaat over naar de andere hoeves en het buitenverblijf, ook wel als 'kasteel' aangeduid, van de heer Robinet de Villeval.

De Maatschappij van Welstand

Te behoren tot de 'enige ware Christelijke Gereformeerde religie', de Nederduits Gereformeerde Kerk, is in de Republiek der Verenigde Nederlanden voorwaarde om in aanmerking te komen voor een openbaar ambt. De ontwikkelingen in het jaar 1795 leiden tot gelijkstelling van alle godsdiensten. "Er kan of zal geen bevoorrechte noch heerschende Kerk in Nederland meer geduld worden", aldus het Besluit Nationale Vergadering uit 1796. Veel van de publieke functies in Brabant komen vanaf dan in handen van katholieken. Een uittocht van voorheen bevoorrechte ambtenaren en schoolmeesters komt op gang. Vooral op het platteland worden kleine protestantse gemeenten met leegloop bedreigd. Alleen bij een aantal zielen van 50 of meer vergoedt het Rijk een aantal kosten van een eigen predikant. De Hilvarenbeekse hervormde predikant Ds. Jacob van Heusden roept op tot samenwerking, een Protestantse Maatschappij, van geloofsgenoten. In 1822 wordt opgericht de Protestantsche Maatschappij ter bevordering van Welstand door ondersteuning en voorlichting, geestelijk en landbouwkundig. In 1830 wordt de naam gewijzigd in Maatschappij tot bevordering van Welstand, voornamelijk onder Landlieden. De Maatschappij richt zich niet alleen op het voorkomen van individuele armoede maar vooral ook op het voortbestaan van het gemeentelijk leven, door het scheppen van bestaansmogelijkheden in de landbouw. Omzichtig opererend worden, gefinancierd vanuit een fonds, landbouwgronden en boerderijen opgekocht en aan ondersteunden ter beschikking gesteld. En met succes.

Aantal protestanten	1815	1870
Bergeyk	39	72
Bladel ca	57	112
Eersel	21	16
Hoogeloon ca	32	69
Oostelbeers ca	6	-
Reusel	1	6
Vessem ca	12	-

Na de Tweede Wereldoorlog komt er een heroriëntatie van de Maatschappij tot stand. Protestantse gemeenten zijn niet langer in hun bestaan bedreigd mede door migratie wegens de industrialisatie en de groei van de dienstensector. De doelstelling wordt verbreed tot ondermeer het beschikbaar stellen van kapitaal, geven van voorlichting van beroepskeuze en het steunen van cultureel leven. Zo heeft zij, om kinderen uit de grote steden te leren omgaan met de natuur en met elkaar, de Stichting Ten Vorsel in het leven geroepen. Daartoe exploiteert de Maatschappij van Welstand, zoals zij sedert 1980 heet, op het landgoed twee groepsverblijven.

In protestantse handen

Het is tegen voorgaande geschetste achtergrond dat twee protestantse boeren, Abraham van den Born, bouwman te Hapert, en Johannes Andreas Michaël, bouwman te Bladel, in februari 1836 op een publieke veiling ‘De Vorselse Hoef’ kopen. Dit voor een bedrag van 12.400 gulden. In 1837 laten zij hun in gemeenschap gekocht bezit, bestaande uit in totaal 64 percelen grond, bij akte van 29 november

scheiden ten overstaan van de protestantse notaris en van de burgemeester van Bladel J.F.C. Meyer. In de scheidingsakte worden de percelen grond aangeduid zowel met naam als met perceelsnummer. Op bijgaande hedendaagse luchtopname een beeld van het

bouwland, de beemden en gronden behorend tot het erf en de woeste gronden daaromheen. Menig toponiem wordt ook vernoemd in het eerst bewaarde kohier van verpondingen van 1713. In grote lijnen zal er sprake zijn van een grote mate van continuïteit vanaf de Late Middeleeuwen.

De twee bouwhoeven dreigen eind 1849 verkocht te worden “aan Belgische kloosterlingen van de abdij van Postel, in Brabant bekend staande onder de naam van Witte Heeren.” Dominee Van Houten, predikant in Bergeijk, schrijft daarom een bezorgde brief aan de Maatschappij van Welstand. De hoeven dreigen immers (weer) in Roomse handen te vallen. De protestantse notaris en de burgemeester van Bladel, J.F.C. Meyer, wordt verzocht de onderhandelingen over de aankoop slepende te houden en “of Welstand niet in staat was de bedoelingen van het Jezuïtismus te verijdelen.” De aankoop door de abdij van Postel gaat niet door. In het najaar van 1852 onderhandelt de Maatschappij met Abraham van den Born en weduwe Michaël-Van de Voort. De Maatschappij kan niet tot aankoop overgaan vanwege geldgebrek. Na een beroep op vermogende leden koopt men voor f 10.000 ondersteuning 148 bij akte, gepasseerd tegenover notaris J.F.C. Meyer, van 22 december 1852. De helft, ondersteuning 148 A, wordt in pacht gegeven aan Lambert Michaël Pzn. Het gaat hier om “dezelfde plaats waar het zogenaamde Hof of kasteel van Bladel plachte te staan, dat voor ruim dertig jaren door brand is vernield. Na dit onheil werd de grond tot dat goed behorende in twee groote boerenhoeven verdeeld”, aldus het inspectieverslag van de Maatschappij in het jaar 1853.

Daarna verwerft de Maatschappij de andere helft van de Hoeve ten Vorsel, die nog in bezit is van Allegonda Michaël -Van de Voort. De aankoop heeft plaats bij publieke veiling op 21 maart 1854 (ondersteuning 151). Na Allegonda's overlijden in 1856 wordt het goed verpacht aan haar oudste zoon Lambertus Michaël. Samen met de aankoop van 1852 “alle te zamen waarlijk een schoone bezitting”.

Onder invloed van Jhr. Pieter Jacob baron van Coehoorn, wonend op kasteeltje Henkenshage in St. Oedenrode, scheidt zich rond 1860 een 25-tal leden af van de plaatselijke hervormde gemeente. Hun streng-

orthodoxe opvattingen harmoniëren niet met die van de nogal moderne plaatselijke predikant Ds. Van Dissel. Daarmee komt bij een eventuele predikantsvacature het voortbestaan van de protestante gemeente in gevaar. Er wordt een onderzoek ingesteld en de Maatschappij dreigt met intrekken van haar steun. Zonder resultaat. Bij deurwaardersexploit van 25 februari 1861 wordt Lambertus Michael de huur opgezegd tegen half maart 1862 en van het bouwland na de oogst van dat jaar. Zijn naamgenoot Lambertus Michael (Pzn) krijgt op 20 oktober 1862 te horen dat hij zijn hoeve per 1 november 1863 moet verlaten. Op de vrij gekomen hoeven worden pachters geplaatst die niet besmet zijn door de “orthodoxisme epidemie”. Het behoud van de gemeente is veilig gesteld.

Met ingang van 1 februari 1861 wordt E. Neomagus, voormalig klerk van de Rijksbelastingen, aangesteld tot vaste administrateur. Hij draagt de titel ‘amanuensis’. Onder zijn leiding laat de Maatschappij weldra een aantal van de haar toebehorende woestliggende gronden met bossen beplanten. Het toezicht op de aanplantingen wordt opgedragen aan opzichter en onbezoldigd rijksveldwachter Hendrik Kipmulder. Zijn hele leven zal hij in dienst zijn van de Maatschappij. Hij krijgt onderdak in een nieuwe woning die de Maatschappij voor hem op Ten Vorsel laat bouwen (ondersteuning 151C).

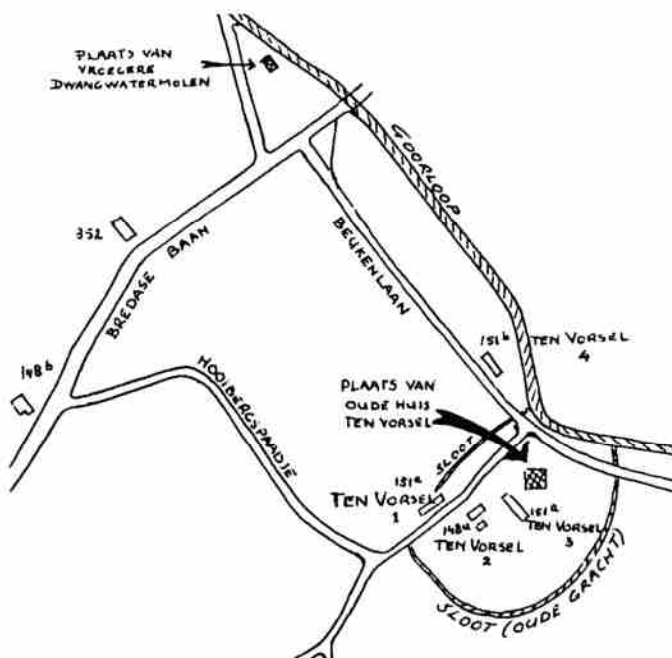

Kipmulder 1916

In 1863 en 1866 laat het bestuur van de Maatschappij twee boerderijen bouwen. Van halverwege de 19de eeuw tot begin 20ste eeuw groeit het areaal grond slechts gering, van ongeveer 130 naar 137 ha. In 1892 krijgt de Nederlandse Heidemaatschappij opdracht de heide te ontginnen. Een deel wordt omgezet in cultuurland; een ander deel wordt aangeplant als bos. Het aaneengesloten terrein Ten Vorsel omvat begin 20ste eeuw zes Maatschappij-boerderijen, een arbeidershuis en een groot areaal aan mastbos en grasland.

Rond 1922 bestaat het geheel uit 8 ondersteuningen.

148A	Kramer	boerderij	10,6 ha
148B	Verhoeven	boerderij	10,7 ha
151A	Van de Nieuwegiesen	boerderij	10,8 ha
151B	Van Zelst	boerderij	10,5 ha
151C	Kipmulder	arbeidershuis	0,5 ha
151D	eigen beheer	mastbos en grasland	85,1 ha
301	Soethout	boerderij	8,0 ha
309	Den Engelse	boerderij	16,5 ha

De ruilverkaveling 'De Zaligheden' in de tweede helft van de jaren '60 brengt een ware ommekeer op Ten Vorsel. Het landgoed groeit door aankoop en ruil van 160 naar 210 ha. Voor de boerderij die in 1862-1863 door Welstand wordt gebouwd en met de ruilverkaveling verlaten is, moet een nieuwe bestemming gevonden worden. Een bestemming die past binnen de doelstelling van de Maatschappij van Welstand. De boerderij wordt omgebouwd tot een groepsverblijf waar kinderen van de Stichting Hervormde Scholen Amsterdam leren omgaan met de natuur en met elkaar. Stichting Ten Vorsel exploiteert daartoe op het gelijknamige landgoed ook nog een in 1972 aangekochte verlaten boerderijcomplex dat staat op de plaats waar ooit de in 1838 afgebrande Vorselse Molen stond. De huidige situatie is dat het landgoed ongeveer 220 ha groot is.

De stichtingssteen uit 1862

De toekomst: behoud en ontwikkeling

Als op geen andere plek in Bladel komen op het landgoed natuur, landschap en cultuur-historie samen. Van belang is dan ook dat in 2004 de Maatschappij van Welstand een landgoedversterkingsplan heeft opgesteld waarin een beschrijving van geschiedenis, bestaande situatie, doelstellingen en toekomstvisie. Dit om te komen tot een ecologisch, landschappelijk en economisch optimaal beheer. Een en ander is vertaald in een aantal projecten ter versterking van het landgoed. Deze projecten hebben betrekking op zaken als aanplant, kleurstelling, gebruik luiken, het uitbreiden van het lanenstelsel, beplanten van Goorloop, aanleg wandelpad, in beeld brengen van de oude gracht, het doortrekken van een houtwal, erfbeplanting, bouw van een kapelletje, het verdere stimuleren van agrarisch natuurbeheer, beekherstel en natuurontwikkeling, herbouw van watermolen en het verkeersarm maken van het landgoed. Bij haar plannen kan de Maatschappij prima aanhaken bij initiatieven en mogelijkheden vanuit de reconstructie van het landelijk gebied en bij de geplande maar door de komst van het huidige kabinet onzekere herinrichting van het beekdal van de Goorloop en Dalemstroompje. Het zou goed zijn als de geschiedenis van het landgoed ter plaatse verteld zou worden.

Bart Beex

12 augustus 2011

SPROKKELLEN IN FAMILIENAMEN VAN EERSEL

Herkomst van dichtbij en van ver af

Puttend uit eerder verzamelde gegevens over familienamen, kon ik in een vorig artikel aandacht besteden aan het voorkomen van oude beroepen in onze Eerselse namen.¹ Daaruit bleek hoe ooit hooggewaardeerde, maar nu helemaal verdwenen ambachten of beroepen nog in onze achternamen voortleven.

Plaatsen of streken waar een familie mogelijk oorspronkelijk vandaan komt, kunnen die rol ook vervullen. We spreken dan van herkomstnamen. Op deze flinke tak van de grote namenboom wil deze bijdrage eens gaan zitten om te zien wat er zoal te zien is.

Herkomst als sociaal hulpmiddel

Wie zijn geboortegrond verlaat en zich elders vestigt om er te blijven, krijgt aandacht, véél aandacht. Dat is niet alleen nu zo: het is altijd al het geval geweest, eeuwenlang. De inkomeling is een vreemdeling. Hij wordt vaak niet alleen met enig wantrouwen bekeken, maar ook zo bejegend. De ‘ontvangende partij’ wil allereerst weten hoe de nieuweling heet en waar hij vandaan komt. Het “Van wie bende gè d’r inne?” is in onze streek een heel gewone vraag. Het is een oervorm van nieuwsgierigheid en sociale controle, niets meer, maar zeker ook niet minder dan dat.

Nederland is van oudsher een open land. Sommigen menen, dat die tijd voorbij is of moet zijn, maar een feit is dat ons nationale namenbestand die eeuwenlange openheid heel goed laat zien. Talloos veel namen die we nu als vanzelf tot onze prominent(st)e landgenoten rekenen, kwamen hier ooit als ‘vreemdeling’ binnen en noemden hun naam. Soms bleef die onveranderd als die niet te lastig was. Heel dikwijls onderging die enige aanpassing in schrijfwijze en/of uitspraak. Dat gebeurde meestal niet in één generatie, maar vaak wel na enkele tientallen jaren in het nieuwe land. En (bijna) niemand die het daarna nog wist, dat van die vreemdeling. En de

¹ De Rosdoek nr.136, december 2010, p.15 ev.

naam dan? Och, die aanvaardde men zoals hij was: beetje vreemd misschien, maar verder geen punt. De vroegere herkomst is een sociaal hulpmiddel (geweest) in het proces van aankomst in het nieuwe land en de naam is – of wordt – daarbij een herinnering. Ook nu nog. Wat te denken van d’Ancona (Hedy en Jacques), Berlijn (Dick) of Bijleveld (Ank), niet ondenkbaar ooit een ver-/hertaling van de Duitse plaatsnaam Bielefeld.

Herkomst kan met en zonder “van”

In Eersel, en waarschijnlijk in de hele Kempen en in Brabant als geheel, zijn familienamen die eindigen op –s of –x in de meerderheid. Ruim 40% van de namen in Eersel heeft dat uiterlijke kenmerk ook. Het geeft een “van”-betrekking aan, een genitief zegt de taalkundige. Bierens, Kox en Jacobs zijn bekende voorbeelden met –s of –x uit het Eerselse. Alle drie overigens met ruim meer dan 100 dragers van die naam. Onmiddellijk na deze genitiefvorm komen in de familienamen hier die zijn gemaakt met “van” of “van der” erin en dikwijls herkomst aangeven.

*Het kasteel bestaat al lang niet meer.
De familienaam 'Van Bergeijk' nog wel, maar niet in Eersel*

Bijna 20% van alle namen duiden op herkomst. Die kan een algemeen, bijna overal te plaatsen iets zijn: Van de(r) Ven en Van de(r) Heijden bijvoorbeeld. Beide staan hoog in de Eerselse namentoptien van 1995.

Er kan echter ook sprake zijn van een heel nauwkeurig te benoemen lokatie: een toponiem, een dorp of stad of deel daarvan, dichtbij of ver af. Soms is zelfs niet meer te zien, dat het eigenlijk om herkomst gaat. Laat staan dat aan te geven is waar iets zich precies bevindt. In 1995 vond ik in Eersel de familienaam Van Cranenbroek, ooit genoemd naar een laaggelegen land - broek - waar kraanvogels uitrustten of verbleven. Dat kan overal zijn: enig kenmerk waar dat is of was, ontbreekt geheel. Toch is het een herkomstnaam. Bijna nog mooier - eveneens in Eersel - is de achternaam Vanhaezebrouck, met vernoeming naar een broek waar kennelijk veel hazen te zien (en te vangen?!) waren. Door het aan elkaar schrijven van 'Van' met de rest van het woord en de spelling met -ouck voor -oe kan het haast niet anders, of deze naam komt uit het land van onze zuiderburen. Maar weer: geen exacte plaatsbepaling.

Ten slotte nóg een onderscheid. Er zijn heel veel herkomstnamen met "van" erin, maar er zijn er ook zonder "van". Die geven veelal toch heel duidelijk een echte herkomst aan. In Eersel komen of kwamen bij voorbeeld zo als familienaam voor: Apeldoorn, Heesbeen (bij 's-Bosch), Roosendaal en Valkenburg. Er zijn er zeker nog heel wat meer.

Op 1 januari 1995 telde de gemeente Eersel – toen nog niet heringedeeld met de drie die er in 1997 bij kwamen – 12.672 inwoners. Net iets meer mannen (6.499) dan vrouwen (6.173). Met elkaar waren zij goed voor niet minder dan 2839 verschillende achternamen. De namentoptien van toen laat zien, dat negen ervan zeer streekgebonden zijn. Ze komen in nagenoeg de hele Kempen veelvuldig voor en geven zeker geen herkomst aan. De uitzondering die de regel bevestigt, heet Van Sambeek. Met 111 naamdragers hoort die nog net bij de eerste tien.

Een overweldigende variëteit

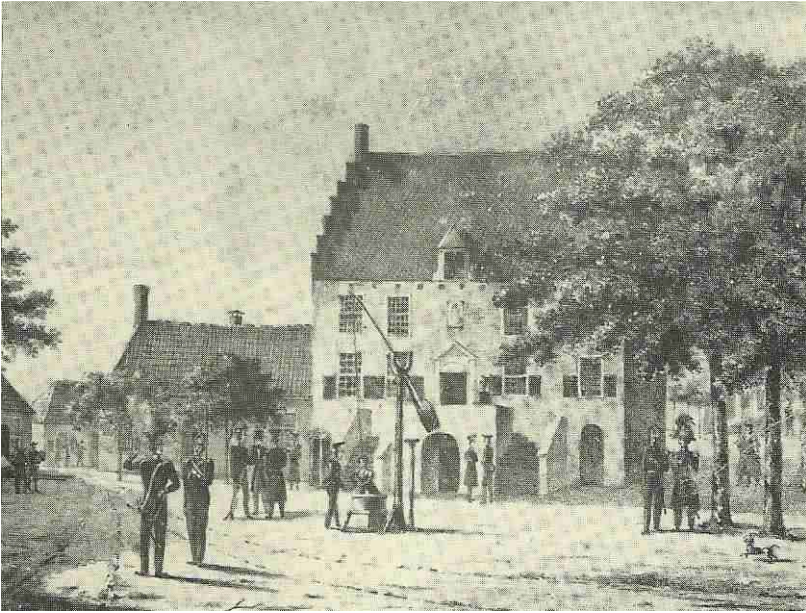
Om het overzicht van herkomstnamen in het totale bestand enigszins overzichtelijk te houden, is ervoor gekozen als zodanig alléén aan te merken die met “van” zijn gemaakt. Ruw weg gaat het dan om bijna 2000 namen met “van”. Twijfelgevallen blijven er, maar er valt mee te werken. Het aantal keren dat een naam voorkomt, zegt in principe natuurlijk niet veel. Er kunnen immers toevallig veel leden van een familie in dezelfde gemeente wonen. Toch is bij deze ‘sprokkeling’ de frequentie wel als (globaal) criterium gehanteerd om tot inzicht te komen uit welke ‘hoeken’ van onze provincie of ons land, maar ook uit welke landen om ons heen, de Eerselse herkomstnamen terug te voeren zijn.

Behalve dat we slechts rekening houden met echte “van”- namen, leggen we ons nog een beperking op. We kijken ook alleen naar die namen waarvan we zeker weten, dat ze ook werkelijk naar een algemeen bekende plaats in Nederland of daarbuiten verwijzen. Maar ook met deze restrictie blijft er nog een overweldigende variëteit over. Hoe die in te delen, zodat er enige helderheid is? Misschien geografisch?

Het gebied Kempenland - genomen tussen Hilvarenbeek, Oirschot, Valkenswaard en Luijksgestel - levert een aantal karakteristieke familienamen op: Van Beek (maar is dat wel Hilvarenbeek?), van Diessen, van Oirschot, van Miert, van Beers, van Oers, van Dommelen, van Gestel . . . Er zijn alleen in Brabant al minstens vier plaatsen waar de Van Gestels een oorsprong zouden kunnen hebben: Luijksgestel, Moergestel, St.-Michielsgestel en dan is er ten slotte nog de oude gemeente Gestel, die een kleine eeuw geleden opging in een ‘Groot Eindhoven’. Van het kleinere gebied van de Zaligheden komt de naam Van Hulsel in Eersel het meeste voor (9x), gevolgd door Van Steensel (7), van Bladel(1), van Knegsel (1) en zelfs ook een Van Eersel (1) is hier te vinden.

Duizel, Reusel of Netersel komen hier niet voor als achternaam, evenmin als Van Bergeijk. Zo vreemd is dat niet, want wie zijn heil of levensonderhoud elders zoekt of moet zoeken, raakt nogal eens gauw ook wat verder weg. Zeker is, dat bij ons ontbrekende namen

elders ruim verspreid zijn. Met dank aan internet is dat nu immers heel gemakkelijk vast te stellen.²

De naam 'Van Oirschot' kan herinneren aan dit nog steeds fraaie marktplein in die gemeente

Wanneer we iets verder om ons heen kijken, zien we heel wat namen die wijzen naar het zuidoosten van onze provincie. Van Dooren/Doorne en zijn varianten zijn hier best vertegenwoordigd (73), al is ook hier niet zeker dat het huidige Deurne er de oervorm van is. De van Dooren's worden direct gevolgd door van Gerwen(60)/van Gerven(7). Dan komen van Nunen/Nuenen (31), van Buul (Budel), Breugel, maar ook van Son/Zon, Someren en het dialectische 'Zummeren', van Helmond/Helmont en van Rooij/Rooy en zijn varianten. Maar ook hier slaat de twijfel toe: is die laatste wel ons

² Voer in een zoekmachine de term "familienamen" in. De database van het Meertensinstituut biedt de beste mogelijkheden om voorkomen en verspreiding van een familienaam te zien. Ook voor België is er zo'n site.

St.Oedenrode? Dan nog maar een groter vizier erop: van Breda, Tilburg in varianten, van Boxtel,Dongen, Dinther/Dinter, Empel, Engelen, Esch,Heeswijk, Herwijnen, Huijkelom (bij Den Bosch), Liempd . . . Hoort van Limpt daar dan ook bij? Met iemand die van Oosterhout heet, zijn we in West-Brabant, net als met ene die van “de Klundert” komt. Wat verder weg liggen Van Avezaath, van Buuren, Cuijk, Driel, Montfort, van Uijtrecht of van Leeuwen. Ze zijn er in onze namen allemaal. Ook die op Belgische herkomst wijzen: van Antwerpen of van Brussel komen beide voor. Maar veel dichterbij huis zijn Van Moll/Mol met varianten (79), Bree, Diepenbeek, Geel, Gompel (nabij Reusel), van Poppel of van Turnhout. Heel mooi zijn van Kuringen en van Kaulil. Duitsland komt in onze Eerselse namenvoorraad terug als Van Aaken, Keulen, Kleef/Cleef, Gulick . . .

Tenslotte: dit was maar een greep uit materiaal dat er nog lag, zonder al te veel nadruk op aantallen of andere bijzonderheden. Die zouden slechts hinderen bij het lezen. Het is de ongelooflijke rijkdom aan namen, die boeit en blijft fascineren. Zeker wanneer je de spellingvarianten en – nog interessanter – de verbasterde vormen erbij betreft die in de loop der tijden zijn ontstaan. Dat valt uiteraard ver buiten het bestek van dit artikel, dat slechts bedoeld was om de aandacht te vestigen op wat we zo vanzelfsprekend vinden, maar wat tegelijk heel bijzonder is : identiteit en historie in de eigenheid van een naam.

Harrie Grielen
augustus 2011

VRAGEN NAAR DE TUSSEN-TIJD

In de Rosdoek (Eersel e.o.) van maart 2011 staat een fraai artikel over *De oude kern van Eersel* van Daniël Vangheluwe, geen historicus noch archeoloog, maar in brede kring gerespecteerd als onderzoeker van de historie van de streek. Uitgaande van de oudste kadasterkaart met daarop de veldnamen genoteerd tracht hij de oudste bewoning te achterhalen. Citaat: “Waarschijnlijk woonde er toen (=ca 1200) al een belangrijke grondheer in Eersel tegenover de kerk. De naam van de kerk (kerkpatroon) wijst naar de heilige Willibrordus en deze was de schenker van goederen aan de abdij van Echternach die alle tienden in Eersel bezat. Wat dit aangelag dan van de abdij? In de 12^e eeuw is een lijst van hoeven en cijzen van Echternach bewaard gebleven, waarin goederen in of bij Eersel prominent aanwezig zijn: “Gerardus in de buurt van Ersele XL denari van een hoeve, van eikenhout(bos) en Eersel VII sol(idi) IIII den(ariis) minus” en verderop: ‘in Erslo VIII sol(idi)”. Vangheluwe vergeet nog te noemen: “Apud Ersele Amelunc XXI den”.

De bron is het bekende stuk nr. 134 in het *Oorkondenboek van Noord-Brabant tot 1312*, deel 1. *De Meierij van 's-Hertogenbosch (met de heerlijkheid Gemert)* van H. Camps. Vangheluwe vermeldt in een voetnoot dat de codices uit de 12^e eeuw dateren. Naar mijn mening gaat het om een boekhouding van de jaren na 1200.

Vangheluwe merkt op dat deze bron vermoedelijk van het begin van de elfde eeuw dateert, dus even na het jaar 1000. Niet helemaal onmogelijk maar wel onwaarschijnlijk. Wie de teksten leest ziet dat ze dateren (steeds met aanvullingen en vaak andere handen) uit de tijd dat de dorpen en hun gehuchten in Taxandria herkenbaar zijn in de infrastructuur van het landschap. En die zijn volgens de stand van het huidige archeologisch onderzoek rond en na 1100 ontstaan. Natuurlijk was er in de regio tevoren bewoning maar niet in de vorm van de nu nog bekende dorpen en gehuchten.

Vangheluwe gaat ervan uit dat de geciteerde boekhouding van Echternach teruggaat op werkelijke schenkingen van Willibrordus (en Aengilbertus), circa 700, dus 4 á 5 eeuwen eerder. Ik zou dat willen zien als een hypothese. In de tussen-tijd (van zeker 300 jaar)

zijn er zo weinig historische en archeologische aanwijzingen te vinden, dat een andere hypothese dan de conventionele niet verworpen mag worden. Deze luidt: in de 11^e en 12^e eeuw zijn abdijen gronden gaan claimen door oorkonden (zogenaamde kopieën) te produceren. Het is erg kortzichtig om hier van vervalsingen te spreken, zoals wij die term opvatten. Het is de tijd van de verschriftelijking van een orale traditie. In zijn nieuwe boek *De begraafplaats van Praag* (Amsterdam 2010) typeert Umberto Ecco deze kwestie als volgt: “Het moge duidelijk zijn dat ik geen vervalsingen maak, maar duplicaten van een authentiek document dat verloren is gegaan of dat ongelukkigerwijs nooit is opgemaakt, maar wel opgemaakt had kunnen of moeten worden”. Prachtig. Juist de periode van de vroege middeleeuwen in de na-Merovingische tijd tot de periode rondom het jaar 1000 kent wel grote algemene historische verhalen maar die worden bepaald niet archeologisch bevestigd. Het vinden van ‘verspreide Karolingische scherven’ zegt niets over bewoning, en waarschijnlijk zegt zo’n vondst zelfs helemaal niets. Het dateren van scherven als ‘Karolingisch’ is vanuit dateringswetenschap (opgevat als het meten van ouderdom) niet meer dan een meer of minder aannemelijke gok. Daarom mag een andere hypothese ook niet bij voorbaat verworpen worden. Die komt van mensen die de chronologie (jaren-telling) van het eerste millennium n. Chr. in twijfel trekken: is de ‘Karolingische’ tijd werkelijke geschiedenis of geconstrueerde invulling? Dat geldt vooral voor de periode van de 7^e tot de 10^e eeuw, die het meest in aanmerking komt voor de uitdrukking ‘duistere middeleeuwen’. Met de van toepassing zijnde natuurwetenschappelijke methoden van datering (C-14, dendrochronologie, luminiscentie) wordt de hypothese m.i. niet weerlegd, al denken velen daar anders over. Ikzelf vind dat we eerst maar eens grondig moeten onderzoeken of zo’n chronologieprobleem voorstelbaar is. En dan is er veel werk aan de winkel.

A.C. Maas
Leende

WEERWOORD OP AD MAAS

Ad Maas wijst er op dat het onwaarschijnlijk is dat de door mij geciteerde cijzen van Echternach van einde 12de eeuw uit het oorkondeboek van Noord-Brabant in het begin van de 11de eeuw kunnen dateren, zoals ik beweer in mijn artikel in de bovengenoemde Rosdoek. Daar heeft hij mogelijk gelijk in, echter de bron zelf uit het oorkondeboek is zeker ouder dan het einde van de 12de eeuw. Dat kan men concluderen uit de geringe omvang en de kleine cijzen. Einde van de 12de eeuw zijn de cijnsgoederen over het algemeen veel groter en zijn de cijnsbedragen ook hoger.

Ad Maas beweert dat kloosters in de duistere middeleeuwen (voor het jaar 1000) gronden geclaimd kunnen hebben die niet van hen waren. Dat kan in een enkel geval best waar zijn, maar toch lijkt het me weinig waarschijnlijk. Ik ga ervan uit dat de schenkingsoorkonden echt zijn tot het tegendeel wordt bewezen. Als iemand reeds voor de Karolingische tijd een deel van zijn bezit in Eersel aan het klooster van Echternach schenkt, dan ligt het voor de hand om een zekere mate van continuïteit van dit bezit te veronderstellen. Tevens wijzen deze oorkonden er op dat er al voor de Karolingische tijd bewoning was in Eersel. De vraag is alleen nog waar die bewoning zich bevond. Dan is de omgeving van de kerk wel een zeer voor de hand liggende plaats, zeker als daar ook Karolingische potscherven worden gevonden. Dit kunnen akkers geweest zijn en dan is bewoning meestal niet ver weg.

Dat werk waar ad Maas om vraagt om Karolingische bewoning te bewijzen en een chronologie van deze periode in onze regio te bevestigen is reeds gebeurd, ik wijs op de opgraving van Dommelen door Frans Theuws in Dommelen in 1980-1983 (F.Theuws, e.a., *Medieval Settlement at Dommelen*, IPP Amsterdam (1990)). Of de meetmethoden hiervoor kloppen kan ik niet bevestigen, maar ik ga af op de deskundigheid van mensen (intussen zijn er nieuwe methoden bijgekomen, zoals OSL).

Daniel Vangheluwe

KERKELIJKE REGISTERS VAN VOOR DE INVOERING VAN DE BURGERLIJKE STAND.

Tijdens de Franse overheersing van ons land, is aan het begin van de 19^e eeuw de burgerlijke stand ingevoerd. Tegelijkertijd werd bij decreet bevolen dat de kerkelijke- en schepenbank-registers m.b.t. de registratie van dopen, trouwen en begraven – als retro-acta dienende voor de in te voeren burgerlijke stand - aan de gemeenten moesten worden overgedragen.

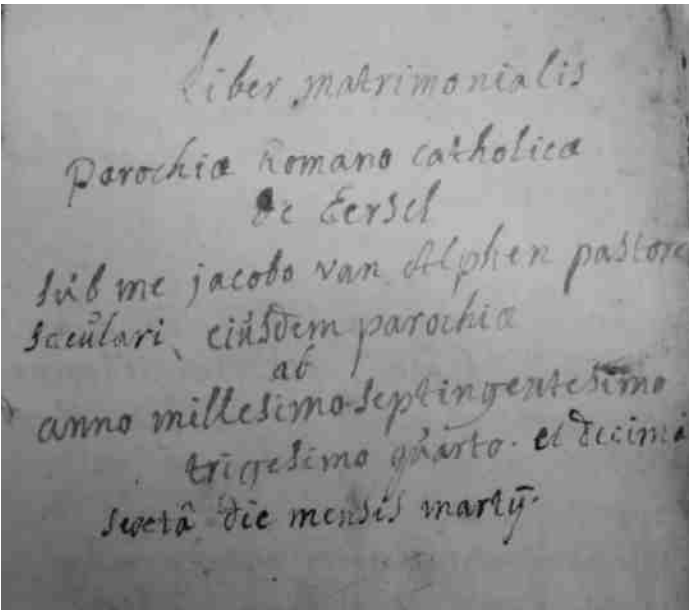
Deze registers hebben steeds hun diensten bewezen, zoals o.a. blijkt uit de stukken, die als bijlagen dienden bij de huwelijks-akten. Hieronder bevinden zich de uittreksels uit de hiervoor genoemde, meest kerkelijke registers, overgelegd bij een huwelijks voltrekking. Bij Koninklijk Besluit van 31 mei 1929 S. 269, artikel 1, lid 1 werd bepaald dat:

“De Kerkelijke doop-, trouw- en begraafboeken, de schepen-trouwboeken en de tot die boeken behorende bijlagen, benevens registers van ontvangsten voor trouwen en begraven, registers van aangifte voor die beide belastingen, wekelijkse doodenlijsten, staten en verantwoordingen van de gaarders van de hun opgedragen inning van belastingen en andere tot die zoogenaamde gaardersarchieven behorende stukken, die aantekeningen omtrent geboorten, trouwen, sterven en begraven bevatten, alle welke thans in de gemeentelijke archiefbewaarpplaatsen berusten, zullen worden overgebracht naar de Rijksarchiefbewaarpplaats, gevestigd in de hoofdplaats der provincie, waarin de gemeente, in wier archiefbewaarpplaats de kerkelijke en andere bovenbedoelde boeken en papieren berusten, gelegen is.”

Deze doop-, trouw- en begraafboeken enz. in onze provincie zijn opgesomd in een beschrijvende inventaris door L. Kruijff, 's-Gravenhage 1965. De boeken en registers worden per gemeente stuk voor stuk vermeld. Uit deze inventaris kan men opmaken, dat indertijd door de kerken niet alle boeken werden overgedragen, want

in die inventaris is vermeld dat een aantal registers zich in het bisschoppelijk archief te 's-Hertogenbosch bevinden, terwijl er diverse bij de Rooms-Katholieke en Hervormde kerken zijn achtergebleven. Doch deze zijn alle geregistreerd en veelal in kopie of op film in het Rijksarchief aanwezig.

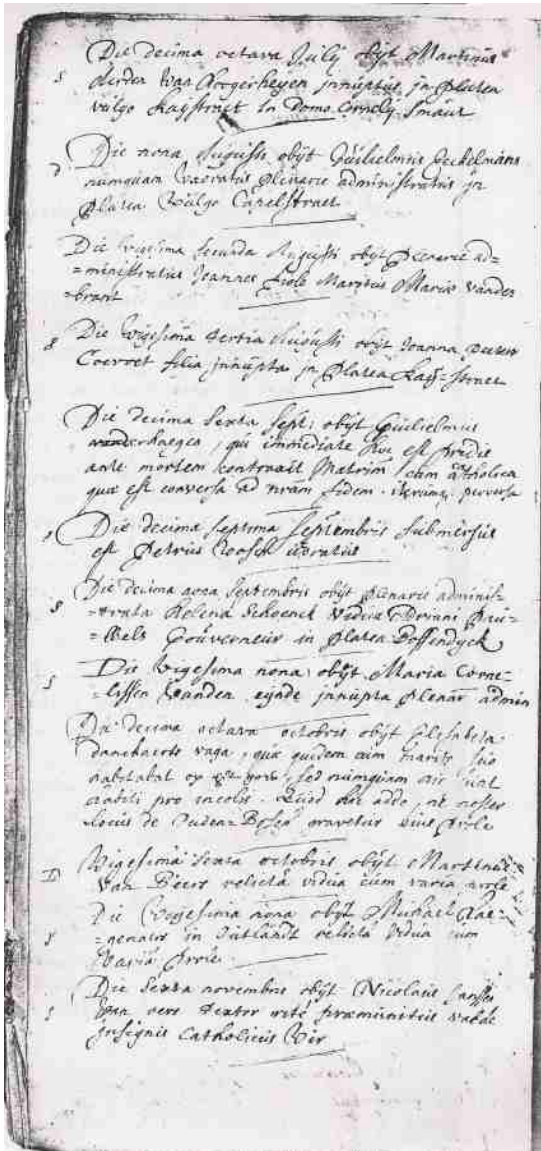
Door de R.K. Parochie Eersel, om die maar eens te noemen, is in dit kader geen enkel register aan de gemeente overgedragen. De doop-, trouw- en doodboeken van 1619 – 1734 (2 dln), het trouw- en doodboek 1734 – 1809 en de 5 delen doopboeken van 1658 – 1811, zijn heden ten dage nog op de pastorie aanwezig.

Deel van een pagina uit het trouwboek van de R.K. Parochie in Eersel

Door het voormalige Rijksarchief, gevestigd in de Citadel te 's-Hertogenbosch, thans het Brabants Historisch Informatie Centrum (BHIC), zijn later weer registers overgedragen aan de diverse in onze provincie opererende streek- en stadsarchieven ed. De voor het publiek toegankelijke kopieën van deze registers bevinden zich alle nog in het BHIC, echter de verzorging van de toegankelijkheid is thans een taak van de betreffende streekarchieven.

De hiervoor bedoelde kerkelijke- en andere registers vormen thans samen met de registers van de burgerlijke stand de bronnen, waaruit een genealoog zijn of haar gegevens voor het thans zo populaire stamboomonderzoek kan distilleren.

Ook in mijn geboorteplaats Oudenbosch heeft men zich indertijd kennelijk ook niet geheel aan de namens Napoleon uitgevaardigde decreten gehouden. Tijdens de verhuizing van de oude naar de nieuwe, in de zestiger jaren van de vorige eeuw gebouwde pastorie, zijn twee oude tot dan toe onbekende registertjes van overleden parochianen gevonden. Een met vermeldingen van 1679 t/m 1684 en een van 1704 t/m 1721. Beide hebben betrekking op de zogenaamde “schuurkerk-periode”. De r.k. erediensden mochten niet meer in een kerk plaats vinden.

- Pagina uit het overlijdensboek van Oudenbosch

Oogluikend en tegen soms aanzienlijke smeergelden waren deze slechts toegestaan in een op een schuur lijkend gebouw, een zogenaamde schuurkerk, terwijl in of rond de oude kerk, die toen krachtens de vrede van Munster in handen van de hervormden was, de teraardebestelling van de overledenen plaatsvond.

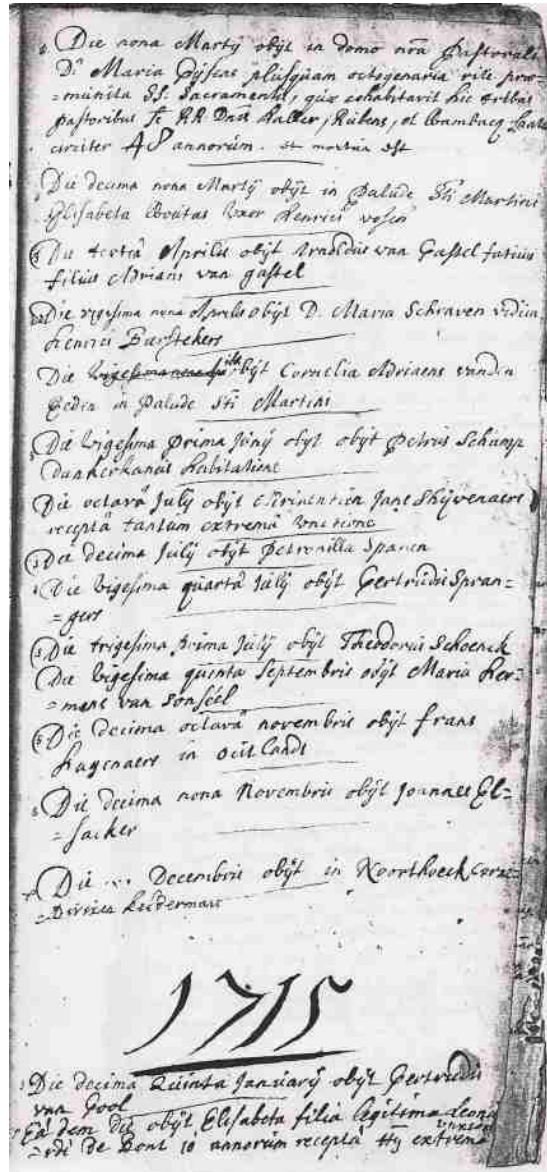
Het handschrift van deze registertjes is soms moeilijk leesbaar en geheel in het Latijn gesteld. Voor de vertaling van het Latijn in het Nederlands heeft schrijver een beroep kunnen doen op een geschoolde latinist.

Meestal bestaan de aantekeningen uit de vermelding van de overlijdensdatum en de naam van de overledene. Doch in deze opgedoken registers heeft de pastoor of diens vervanger vaak extra vermeldingen gemaakt die betrekking hebben op de overledene. Ofschoon die aantekeningen geen verband houden met personen die in ons kringgebied gewoond hebben, zijn deze misschien toch wel interessant om er kennis van te nemen.

Een aantal hiervan worden hierna vermeld:

- 8 februari 1681 overleed Henricus Bierstekers, de zeer getrouwe schatbewaarder van onze kerk en goede begunstiger en grote weldoener van de armen, nadat op zeer vrome wijze alle sacramenten waren ontvangen. Hij is begraven in de kerk in het graf van zijn voorouders in het noordelijk deel van het kruis van de kerk.
- 22 januari 1681 overleed Adriana Lauwen Gouverneur, op sacramentele wijze voorzien van absolutie en het laatste Oliesel, omdat ik te laat was geroepen. Begraven op het kerkhof.
- 22 juli 1681 overleed Cornelis Zacharias, zonder toediening van enig sacrament omdat ik niet was geroepen.
- 14 juli 1681 is Leonardus Antonissen van den Steen dood in de wei aangetroffen.
- 23 augustus 1681 overleed Johannes Thijs, jongeling van 14 jaar, gesterkt door het sacrament van de biecht en het laatste Oliesel, heeft wegens overgeven niet gecommuniceerd.
- 28 november 1681 overleed Cornelis Blommaerts uit de oude en zeer adellijke familie van de Blommaerts alias van der Donk, is teruggevallen tot het boerenbestaan, nadat alle sacramenten op vrome wijze waren ontvangen. Begraven in de kerk in het grote graf.

- 3 december 1681 stierf een plotselinge dood Adriana Jans, 15 jaar oud, die het feest “Lucrata” met Christus, naar wij hopen in de hemel viert.
- 24 mei 1682 overleed Guilielmus Antonissen Biemans, vrijgezel, gesterkt door de sacramenten van de biecht en eucharistie, begraven in Hoeven, tegen mijn wil.
- 27 december 1682 is Johannes Jacobs verdronken gevonden, heeft deugdzaam en godvruchtig geleefd.
- 19 maart 1683 overleed Maria Struijck echtgenote van Marinus Amssens, uitstekend weldoenster van de kerk en de armen.
- 30 mei 1683 toen het zondag voor Pinksteren was zijn Matthias Meeuws Weckers en Johannes Adriaensen verdronken, beiden hebben zij hun Pasen gehouden.

Overlijdensboek van Oudenbosch

- 11 september 1683 overleed de ongehuwde Adriana Adriaenssens Hagenaeers door verstikking, zij heeft met Pasen nog gecommuniceerd.
- 16 september 1712 overleed Guilielmus Verhaegen die onmiddellijk voor zijn dood, dat is de dag daarvoor een huwelijk heeft gesloten met een niet-katholieke vrouw die bekeerd is tot ons geloof en weer afvallig is geworden. (volgens het trouwboek kwam deze vrouw uit de plaats Stad aan 't Haringvliet).
- 18 oktober 1712 overleed Elisabeth Dankaerts, zwerfster, die weliswaar met haar echtgenoot heeft gewoond op Het Gors, maar zij zijn hier nooit gehouden voor ingezetenen. En dit voeg ik hiertoe opdat onze plaats Oudenbosch niet wordt bezwaard met het nageslacht van haar.
- 6 november 1712 overleed Nicolaas Janssen van Oers, wever, volgens de rite gesterkt, een zeer uitstekend katholiek man.
- 10 december 1712 overleed Petrus Massiaal, is niet bediend want heel zijn leven is hij gehouden voor een eenvoudige van geest.
- 28 mei 1713 overleed Antonius Claessen van Lisdonck; in de buurt in de volksmond genaamd Caleshoek, die meer dan 70 jaren oud was.
- 9 maart 1714 overleed in de pastoorswoning Maria Gijsens, die meer dan 80 jaren oud was en volgens de rite is gesterkt met de heilige sacramenten en die hier heeft samengewoond met 3 pastoors, te weten de eerbiedwaardige heren Haller, Rubens en Wambacq gedurende een periode van 48 jaren.
- 12 juli 1715 overleed Maria Wilmen Oppenbrouwer, 50-jarige jubilaris in de huwelijks staat sinds 6 jaar en echtgenote van Petrus Jacobs, die uit dit leven ging door een zeer plotselinge dood, want terwijl zij om kolen vroeg die men in de volkstaal lanckbenen noemt, stierf zij met de kolen in de hand.
- 13 april 1716, tweede Paasdag, overleed Petrus Bierstekers, raadsman en kerkelijk raadgever, nadat hij 9 jaren met jicht te bed had gelegen onder grote pijn; hij was een voorbeeld van geduld.
- 4 mei 1716 overleed Henricus Janssen van Axel, in de Sint Maartenspolder (gemeente Hoeven, doch behoort kerkelijk tot

Oudenbosch). Hij was van Zevenbergen en was bij toeval daarheen gekomen om zijn vrienden te bezoeken.

- 30 juni 1717 overleed Johannes Verreijt, ongehuwd, klompenmaker uit Middelbeers in de Meierij van 's-Hertogenbosch.
- 1 november 1718 overleed Catharina Damen uit het hertogdom Gulik, die met haar man uit Sommelsdijk kwam waar zij werkten en zij gingen naar hun vaderland.
- 16 september 1719 overleed de zeer ervaren heer Johannes van Hessel, medisch doctor uit de familie van de uitnemende heer Hesselius, beroemde doctor in de theologie aan de universiteit van Leuven die aanwezig was bij het concilie van Trente.
- 18 oktober 1720 overleed Maria Gilissen alias Mooie Marie, geliefd door allen en onder christenen goed bekend, gastvrouw in herberg De Swaen.

Antoon Kockx

N.B.: Op 12 juli 1715 wordt in de overlijdens-aantekening een koolsoort genoemd die in de volksmond lanckbenen heette. Kenners van het Brabantse dialect konden mij geen verklaring geven wat hiermee werd bedoeld. Mogelijk dat u, lezer van onze Rosdoek een oplossing weet.

VAN DE BOEKENPLANK

-Prof. dr. R. van Uytven e.a.: Geschiedenis van Brabant, van het hertogdom tot heden. Uitg. Waanders en Davidsfonds. 744 blz. met ill. in kleur en zwartwit, prijs €59,95. ISBN 978-90-400-77814. Het is een lijvige herdruk geworden, omdat de drie oorspronkelijke delen van de eerste uitgave in 2004 in één band zijn samengebracht. Zeer gemakkelijk, nu ook een geografisch register en een register van personen eraan zijn toegevoegd. Het gedegen historische werk leest heel prettig omdat de regellenge niet te lang is, en geeft voldoende zinvolle illustraties.

Deel 1: Het hertogdom Brabant tot 1531 wordt met Proloog van Brabant ingeleid door onze streekgenoot prof. F. Theuws die zich gespecialiseerd heeft in de middeleeuwse archeologie.

Deel 2: Het verscheurde Brabant (1531-1795).

Deel 3: Naar een institutionele opdeling (1795-1996).

De geschiedenis is zeer helder beschreven en heerlijk wanneer je aan het slot de Contente Mens ontmoet. Daarom, van harte aanbevolen.

-F. Theuws en M. van der Heiden: De archeologie van de Brabantse akkers. Uitg. van Amsterdams archeologisch centrum 2011. 222 blz. A-4 formaat, illustraties en tabellen in kleur. Prijs € 25.00 ISBN 978-90-78863-00-7.

De ondertitel "Toegelicht aan de hand van het onderzoek van de Universiteit van Amsterdam in Veldhoven" in het bijzonder van Oerle geeft te kennen dat de gemeente Veldhoven het mogelijk "heeft gemaakt gericht archeologisch onderzoek naar het prachtige agrarische cultuurlandschap in Oerle te doen".

In deel 1 beschrijft F. Theuws de Historische landschapsarcheologie, een plattegrondsonderzoek van Oerle-Zonderwijk op basis van de oudste kadasterkaart, de nederzettingsontwikkeling in de middeleeuwen: een model en enige thema's voor toekomstig onderzoek.

In deel 2 schrijft F. Theuws samen met M. van der Heiden "Van denken en doen" en vervolgt met het onderzoek van akkerdekken en profielen ten behoeve van het landschapsonderzoek: doelstellingen

en onderzoekspraktijken. J. Verspay geeft een beeld van de landschapsgeschiedenis van de Oerse kerkkokers en van akkerdekonderzoek in de praktijk.

Van der Heiden en Verspay concluderen dat een akkerdekonderzoek in de toekomst een onlosmakelijk onderdeel moet worden van regulier archeologisch onderzoek. Omdat voor een dergelijk onderzoek nog geen pasklare methodiek bestond, had het onderzoek in Oerle-Zuid onder meer tot doel een hiertoe geschikte aanpak te ontwikkelen.

Voor allen die in deze tijd steeds meer over opgravingen lezen en enige aandacht hebben voor de geschiedenis van de eigen omgeving van nu en van die van volgende generaties, is dit werk een aanbevelenswaardig verslag van het onderzoek van de grond waarop zij leven.

-M. van Oosterhout: Contact op de evenaar. Uitg. Kabeljouws, 251 blz. Prijs € 9.95. ISBN 978-90-77747-4-38.

Dit boek is een bundeling van 83 columns die sinds 2009 in de Kempenaer verschenen zijn. De schrijver die al vanaf 2001 in Oeganda woont en werkt, geeft een beeld van een ontwikkelingsland zoals hij het in eerste aanleg heeft leren kennen uit de verhalen van zijn heeroom pater Jan, die in Oost-Congo werkzaam is. De schrijver schetst in allerlei facetten het leven in Kampala. De reden van deze uitgave is dat hij ook aandacht vraagt voor de cultuur in dit land en daarmee voor zijn cultuurproject om Oegandese filmregisseurs te leren het leven in dit Afrikaanse land te verfilmen.

Om aan te geven dat cultuur in het leven zeer belangrijk is, hebben de sponsors afgezien van iedere vorm van verdienste en gaat de verkoopopbrengst volledig naar dit project.

-Brit Verhagen: Het verhaal van Frits Verhagen. Uitg. Drukkerij Van der Meer, 294 blz. met veel illustraties in zwartwit. Prijs € 14,95. ISBN 978-90-9025828-7.

Het dagboek van de dienstplichtige soldaat Frits Verhagen in Oost-Indië, aangevuld met velerlei brieven van hem aan zijn ouders, is een eerbetoon van de samensteller, de 12 jaar jongere broer Brit, die

stilaan tot de bevinding is gekomen dat de politionele acties van Nederland in het Oosten niet zo vanzelfsprekend waren als de regering indertijd de bevolking voorhield.

Wie dit boek van en over soldaat Frits Verhagen, die slechts 4 maanden in de Oost heeft vertoefd, begrijpt wellicht waarom oud-Indiëgangers dikwijls zo weinig woorden aan hun werken daar kunnen wijden.

Kees Cornelissen

Het menselijk bedrijf

De Kleermaaker. ²
ôMens besteed, , Uw beste kleeD.

Het KleeD is noodig in der Tijd ,
Maar beide, KleeD en Vlees verslijft :
En daarom Zijnder groote reeden ,
Om uit te sien met, ons Gemoed,
Naa Heemels Stof en heilig goed ,
Dat ons voor ewig mocht bekleeden.

Johannes en Caspaares Luiken publiceerden in 1694 een boek met bovenstaande titel. Het gaat over “100 Verbeeldingen van Ambachten, Konften, Hanteeringen en Bedrijven met Versen.

Afbeelding 2 geeft hun gedachten weer over de “Kleermaaker”.

CHINEES-INDISCH-RESTAURANT

美華酒家

"MEI WAH"

5503 BK VELDHOVEN
Burg. v. Hoofflaan 83-89
Tel. 040-2534732
Fax. 040-2547073

5615 AB EINDHOVEN
Leenderweg 86
Tel. 040-2117557

Dagelijks geopend van: 11.00-22.30 uur
Exclusieve accommodatie voor Uw:
partijen - familiediners - lunch of diner met
zakelijke relatie - personeelsavonden - etc.

de Muzenval

S.c.c. "de Muzenval" beschikt over diverse zalen die geschikt zijn voor vergaderingen, cursussen, bijeenkomsten, voorlichtingsavonden, workshops etc.

Ook heeft sec "de Muzenval" een theaterzaal met 350 zitplaatsen waarin alle faciliteiten aanwezig zijn voor uw bedrijfsvergaderingen of seminars.

Bovendien kunt u in de gezellig ingerichte foyer na afloop nog een drankje of hapje gebruiken.

sociaal cultureel centrum "de Muzenval"

Dijk 7 - 5521 AW - Eersel - Tel. 0497-515997 - info@muzenval.nl